

© TWAN WIERMANS

GROEI VAN MELKVEEBEDRIJVEN ZET ZICH DOOR

Een Vlaams melkveebedrijf beschikte bij de aanvang van het quotumjaar 2011-2012 gemiddeld over een melkquotum van 342.545 l. De meeste bedrijven zullen de komende jaren verder uitbreiden. Toch stuiten meer en meer bedrijven op beperkingen bij een verdere groei. Het uitstippelen van een eigen toekomststrategie is voor elke melkveehouder met toekomstplannen een uitdaging.

– Guy Vandepoel, adviseur Studiedienst

Het voorbije quotumjaar stopten in ons land elke week 12 melkveehouders, een daling van 6%. In Vlaanderen waren bij de aanvang van het leveringsjaar 2011-2012 nog 5868 melkveehouders actief. Tabel 1 en figuur 1 geven het gemiddelde beschikbare melkquotum weer per provincie. West- en Oost-Vlaanderen nemen 38,2% van de Belgische melkveebedrijven voor hun rekening. Uit de cijfers blijkt dat het gemiddelde beschikbare melkquotum er ruim 125.000 l kleiner is dan in de provincies Antwerpen, Limburg en Luik. In de top 3 van melkrijkste provincie spant West-Vlaanderen de kroon, gevolgd door Luik en Antwerpen. De gemiddelde bedrijfs grootte in de provincie Antwerpen bedraagt bijna 475.000 l. De gemiddelde bedrijfs grootte in Wallonië is beduidend kleiner dan die van de Vlaamse melkveebedrijven. Ruim 35% van de Waalse melkveehouders bevindt zich in de

provincie Henegouwen. Hier bedraagt het bedrijfsquotum gemiddeld amper 250.000 l. Bovendien blijkt uit een gedetailleerde analyse van de provinciale quotumbenutting dat net in deze regio een groot stuk van het beschikbare melkquotum niet gebruikt wordt. Uiteraard resulteert dit in een andere visie dan de Vlaamse bij discussies

.....
Door het einde van de melkquota zullen veel gemengde melkveevleesveebedrijven zich mogelijk verder specialiseren in de zuivelsector.
.....

over noodzakelijke en gewenste toekomstige beleidsbeslissingen.

Schaalvergroting zet zich door

Tabel 2 brengt een analyse aan het aantal Belgische melkveeouders per quotumklasse. Bijna 12% van de Belgische melkveebedrijven beschikt over een melkquotum dat kleiner is dan 100.000 l. Uit een verdere analyse blijkt deze groep van bedrijven ruim verspreid te zijn over het land. In Vlaanderen behoort 10,2% van de bedrijven tot deze groep, in Wallonië stemt hun aandeel overeen met 14,1%. Wat geproduceerd volume betreft, vertegenwoordigen zij amper 2% van de nationale melkaanvoer. Zowel voor het noorden (27,5%) als voor het zuiden van het land (27,1%) wordt de grootste groep bedrijven gevormd door melkveeouders met een quotum tussen de 300.000 en 500.000 l. Deze groep van bedrijven produceert bijna

32% van de nationale melkplas. Bij de groep grotere bedrijven blijken bijna 2000 melkveehouders te beschikken over een quotum van meer dan 500.000 l. Zij nemen 42% van de Belgische melkproductie voor hun rekening. In de provincie Antwerpen (38,0%) en Limburg (36,4%) bevat deze groep het grootste aantal melkveehouders. Opvallend is ook de evolutie van het aantal melkveebedrijven met een quotum van meer dan 1 miljoen l. Ten opzichte van vorig quotumjaar is deze groep op Belgisch niveau met 50% gestegen, tot 183 melkvee-houders. Van de bedrijven met een quotum dat meer dan 1 miljoen l bedraagt, liggen er 120 in Vlaanderen. Ze staan in voor 7,3% van de Vlaamse melkproductie.

Melkveeouders met plannen

Op basis van de steunaanvragen die het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) het voorbije jaar kreeg, blijkt dat er heel wat melkveeouders zijn met investeringsplannen. In 2011 kreeg men 485 aanvragen voor tussenkomst in diverse investeringen. In 234 dossiers werd er een tegemoet-koming gevraagd voor het bouwen of inrichten van een melkveestal. Honderd-twintig bedrijven vroegen investeringssteun voor een nieuwe melkinstallatie, hiervan

ZUIVELINDUSTRIE ANTICIPEERT OP 2015

Met het oog op het postquotumtijdperk en op een verder toenemende melk-aanvoer, investeert de zuivelindustrie in ons land fors. Het betreft een verhoging van de verwerkingscapaciteit zowel als rationalisatie en efficiëntieverbetering. De meest recente statistische informatie heeft betrekking op 2010. De investeringen bedroegen toen ongeveer 90 miljoen euro. Op basis van meer recente informatie, beschikbaar in het publieke domein, kan opgemaakt worden dat het investeringsritme toeneemt. Hieronder vind je een aantal indicaties, die verre van volledig zijn, maar toch al een beeld geven.

FrieslandCampina in Aalter verdubbelt haar productiecapaciteit. Van 200 miljoen l melk op jaarbasis groeit de productiecapaciteit naar 384 miljoen l. FrieslandCampina Aalter wordt de enige fabriek in Europa die Cecemel in brikverpakking maakt. Milcobel finaliseert dit jaar haar investering in de kaasfabriek van Moorslede. Daarnaast zullen 2 poedertorens (Langemark en Kallo) vervangen worden door één nieuwe toren in Kallo, die de totale capaciteit verhoogt. Ook de mozzarellafabriek in Langemark wordt uitgebreid met een bijkomende capaciteit van 15.000 ton met het oog op 2015. Laiterie des Ardenes creëert een behoorlijke uitbreiding van de verwerkingscapaciteit door de installatie van een nieuwe poedertoren. Deze wordt operationeel in de loop van 2013. Bij Walhorn voorziet men in investeringen voor het wegwerken van *bottlenecks*, waardoor de totale verwerkingscapaciteit met ruim 10% toeneemt. Ook de zuivelindustrie bereidt zich voor op 2015.

– Renaat Debergh, BCZ

Tabel 1 Aantal melkveeouders en gemiddelde bedrijfsgrootte per provincie (leveringsjaar 2010-2011) - Bron: Boerenbond

Quotumjaar 2010-2011	Melkquota (l)	Melkveeouders (aantal)	Melkquotum per producent (l)
Antwerpen	523.319.225	1.104	474.021
Vlaams Brabant	103.294.290	349	295.972
West-Vlaanderen	622.519.101	2.183	285.167
Oost-Vlaanderen	508.927.539	1.658	306.953
Limburg	251.993.284	574	439.013
Vlaanderen	2.010.053.439	5.868	342.545
Henegouwen	378.201.829	1.535	246.386
Luik	551.275.524	1.330	414.493
Luxemburg	177.612.023	553	321.179
Namen	185.523.096	619	299.714
Waals-Brabant	48.993.688	172	284.847
Wallonië	1.341.606.160	4.209	318.747
België	3.351.659.599	10.077	332.605

Tabel 2 Aantal melkveeouders per quotumklasse en hun aandeel in de nationale melkproductie (leveringsjaar 2010-2011) - Bron: Boerenbond

Quotumklasse (l)	Melkveeouders (aantal)	Melkveeouders (%)	Aandeel nationaal quotum (%)
< 50.000	475	4,7	0,3
50 – 100.000	717	7,1	1,6
100 – 200.000	2.269	22,5	10,2
200 – 300.000	1.890	18,8	13,9
300 – 400.000	1.620	16,1	16,8
400 – 500.000	1.134	11,3	15,1
> 500.000	1.972	19,6	42,0
Waarvan 500 – 600.000	741	7,4	12,0
600 – 700.000	473	4,7	9,1
700 – 800.000	242	2,4	5,4
800 – 900.000	217	2,2	5,5
900 – 1.000.000	116	1,2	3,3
> 1.000.000	183	1,8	6,8
Totaal	10.077	100,0	100,0

kozen 38 bedrijven voor een robot. Dergelijke cijfers getuigen van interesse in de toekomst en geloof in de mogelijkheden van de melkveehouderij in Vlaanderen. Nochtans zal de sector de komende jaren te maken krijgen met heel wat ingrijpende ontwikkelingen op vlak van het beleidskader. Het goedgekeurde zuivelpakket moet invulling geven aan het Europese zuivelbeleid na de afschaffing van de melkquota op 1 april 2015. Nog voor deze datum zal de

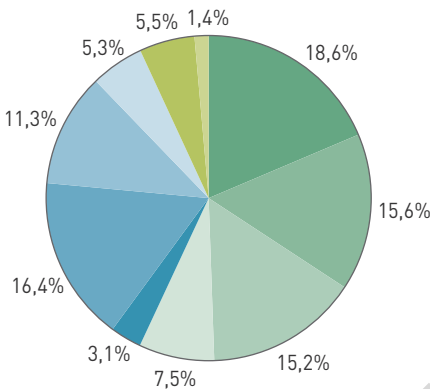
melkveehouderij door de hervorming van het Europese Gemeenschappelijke Landbouwbeleid (GLB) vanaf 2014 met een forse vermindering van de Europese ondersteuning te maken krijgen. Het is belangrijk om hier nu al rekening mee te houden bij het uittekenen van toekomstplannen. Door het einde van de melkquota zullen veel gemengde melkvee-vleesveebedrijven zich mogelijk verder specialiseren in de zuivelsector. Een keuze die voor een stuk

ook afhankelijk zal zijn van het al dan niet behouden van gekoppelde steun voor de vleesveesector!

Evenwichtig groeien is nodig

Tussen 2006 en 2011 produceerde ons land ruim 10% extra melk. Dit komt overeen met een extra volume van 300 miljoen l, of de verwerkingscapaciteit van een middelgrote Belgische zuivelfabriek. Of we dit tempo kunnen aanhouden, met eventueel een

extra een groeispurt naar 2015, blijft voorlopig afwachten. Het melkquotum en bijbehorende superheffing blijven gehandhaafd tot 31 maart 2015. Voor heel wat bedrijven gelden er steeds meer beperkingen bij de verdere bedrijfsontwikkeling. Veel melkveehouders stellen terecht de vraag of het klassieke groeiconcept ook in de toekomst de meest succesvolle strategie zal zijn. Vooral de beperkingen inzake beschikbaarheid van arbeid en grond worden in heel wat groeiplannen onderschat. Melkveehouders die kiezen voor meer melkkoeien zonder daar voldoende grond onder te kunnen steken, kiezen hierdoor in de toekomst voor extra kostprijsschommelingen. In alle marktanalyses gaat men wegens de gestegen grondstofprijzen uit van hogere prijzen voor de aankoop van ruwvoerders ten opzichte van de teeltkosten op het eigen bedrijf. Melkveehouders die zich structureel afhankelijk maken van aankopen van

Totaal melkquotum = 3.351.659.599 l (100%)

Figuur 1 Geografische spreiding van de Belgische melkquota (% van de melkquota)

- Bron: Boerenbond

ruwvoerders slepen volatiliteit binnen in hun kostprijs. Deze kunnen, in combinatie met grotere melkprijsschommelingen, de oorzaak zijn van spectaculaire saldoscchommelingen. En dat past niet in een doordacht risicobeheer! Extra liters melk zonder grond zijn bovendien ook de oorzaak van mestafzetkosten, die afhankelijk van de conjunctuur in andere sectoren kunnen schommelen. Evenwichtig groeien binnen de beschikbare arbeid met grond, gebouwen en koeien blijft waarschijnlijk ook voor de toekomst het meest doordachte scenario. ■